

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

31 juli 2025

Onze referentie

BZ2518980

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

31 juli 2025

Plandatum/Deadline

Kamer

1 augustus 2025

Binnengekomen op

31 juli 2025

nota

Nederlandse bijdrage aan internationaal
samenwerkingsverband bij uitvoering van *airdrops* boven

Aanleiding

- Verzoek JOR, ontvangen langs militaire lijn, om een NL bijdrage aan het internationale samenwerkingsverband dat sinds 27 juli jl. opnieuw *airdrops* uitvoert boven Gaza t.b.v. verlichting van de humanitaire noden van de bevolking aldaar.
- Uw verzoek (en dat van MinDEF) tot onderzoek naar en uitwerking van de handelingsopties om bij te dragen aan deze internationale samenwerking.
- Kennisgeving in Kamerbrief d.d. 28 juli dat het kabinet de mogelijkheden bekijkt om een dergelijke bijdrage via de lucht te leveren.

Geadviseerd besluit

- In lijn met uw aanwijzing tijdens het BWO d.d. 31 juli, met inachtneming van weging van argumenten voor en tegen een NL bijdrage aan voornoemde internationale samenwerking en *airdrops*, uw akkoord met ondertekening en verzending van bijgevoegde Kamerbrief waarin NL bijdrage wordt aangekondigd.

Nb. Deze nota en conceptbrief ligt parallel voor aan de Minister van Defensie.

Kernpunten

- De situatie in de Gazastrook is catastrofaal. De humanitaire crisis is van uiterst schrijnende, ongekende omvang als gevolg van de Israëlische blokkade van humanitaire hulp. In deze context blijft NL de mogelijkheden onderzoeken om additionele humanitaire hulp te leveren aan de bevolking (via land en/of lucht, zoals gemeld in de Kamerbrief d.d. 28 juli).
- De inzet op *airdrops* is geen vervanging van de hoofdzakelijke inzet van het verruimen en versnellen van veilige humanitaire toegang via land.
- Weging argumenten voor en tegen t.a.v. *airdrops* als middel voor het leveren van humanitaire goederen in Gaza valt negatief uit:
 - *Airdrops* zijn niet alleen duur vergeleken met hulp via land maar ook zeer ineffectief, en kunnen simpelweg niet op voldoende schaal plaatsvinden om de hongercrisis te verlichten.
 - *Airdrops* brengen aanzienlijke fysieke risico's voor burgers met zich mee, gezien de chaotische en gevaarlijke situaties bij verdeling op de grond.

- Politiek signaal van *airdrops* is in publieke opinie over het algemeen negatief, gezien bijv. kritiek vanuit hulporganisaties en de veiligheidsrisico's voor Gazanen.
- *Airdrops* zouden de druk op ISR om betekenisvolle maatregelen te nemen om hulpverlening over land te faciliteren kunnen doen afnemen en daarmee de internationale humanitair-diplomatieke inzet ondermijnen.
- Ter ondersteuning van de rol van JOR als humanitaire hub, en met inachtneming van belangrijke bilaterale betrekkingen met JOR, heeft NL deze week reeds een extra bijdrage van 1,5 miljoen euro toegezegd aan UNOPS voor de door JOR beheerde landroute, een belangrijke aanvoerroute voor Gaza, bovenop de eerdere bijdrage van 5 miljoen euro.
- Argumenten voor een evt. bijdrage zijn:
 - Ondanks dat *airdrops* geen efficiënt/kosteneffectief middel is, is het vanwege de catastrofale humanitaire situatie en hongersnood in de Gazastrook van belang om bij te blijven dragen aan het verlichten van het leed van de Gazaanse bevolking. *Airdrops* zijn daarbij expliciet een laatste redmiddel zolang hulp over land ernstig wordt belemmerd door Israël.
 - Ondersteuning van de regionale humanitaire voortrekkersrol van JOR, naast lopende steun aan de JOR landroute [redacted]
 - Internationale en diplomatieke belangen [redacted]
 - Aansluiting bij een brede internationale samenwerking van *like-mindeds* [redacted] Internationale en diplomatieke belangen [redacted] om een gezamenlijk signaal af te geven aan Israël en blijvende betrokkenheid bij de bevolking van Gaza te tonen.
- Inventarisatie van de mogelijkheden door DEF wijst uit dat inzet van een C-130 de enige optie is; kleinschalige materiële bijdrage valt niet binnen de gecoördineerde samenwerking in te passen.
- Inschatting van het dreigingsniveau voor personeel is laag, indien mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.
- In de communicatie is het essentieel om de prioriteit van de landroute te blijven benoemen, als meest efficiënte en effectieve manier van hulpverlening aan Gaza.

Datum

31 juli 2025

Onze referentie

BZ2518980

[In geval van keuze voor inzet]

- Art. 100 inzet vergt een regeringsbesluit. Aangezien er deze week geen MR gepland staat, dienen politiek en beleidsverantwoordelijke bewindspersonen (u en MinDef) gemandateerd te worden (bijv. door MP en vicepremiers) om dit besluit namens het gehele kabinet te nemen. Hierin is voorzien middels het contact met kabinetsleden (op afstand) op 31 juli.
- De beschikbare humanitaire financiële middelen zijn beperkt tot EUR 1 mln. Boven dit bedrag ligt kostendeling in de rede (bijv. via het BIV, gezien gedeelde politieke wens).
- Het convenant noodhulp vraagt om actieve communicatie dat militaire inzet door OH-middelen is mogelijk gemaakt.

Toelichting

Initiatief JOR

- JOR heeft opnieuw het initiatief genomen voor *airdrops* en de afgelopen dagen gezamenlijk met VAE luchtlevering van noodhulp uitgevoerd. JOR beoogt deze de komende weken in breder verband voort te zetten. In het voorjaar van

2024 voerde NL reeds meerdere *airdrops* uit binnen de door JOR gecoördineerde internationale samenwerking.

Datum

31 juli 2025

Onze referentie

BZ2518980

- Internationale en diplomatieke belangen
- JOR erkent het belang van opening landroute maar ziet *airdrops* als complementair, onderbouwd door het belang van *instant relief* en de bevoorrading van moeilijk bereikbare plekken (waarbij nogmaals benadrukt moet worden dat het slechts om zeer kleine hoeveelheden goederen gaat, en dat *drop zones* niet lijken te worden afgestemd met hulporganisaties).
- NL heeft van JOR verzoek ontvangen voor steun aan deze operatie. Na een eerste verzoek op 23 juli is dit de afgelopen dagen verder geconcretiseerd. JOR vraagt om militaire inzet en/of personele/materiële ondersteuning vanaf 1 augustus voor een periode van drie weken. Daarbij gaat het verzoek primair uit naar de inzet van een toestel en bemanning voor het droppen van humanitaire goederen, en secundair naar parachutes of hulpgoederen.
- Internationale en diplomatieke belangen

Weging NL deelname

- Internationale en diplomatieke belangen
- Veiligheid van de staat
- *Airdrops* zijn niet alleen zeer duur vergeleken met hulp via land maar ook zeer ineffectief, en kunnen simpelweg niet op voldoende schaal plaatsvinden om de hongercrisis te verlichten. Sinds de start van de nieuwe ronde *airdrops* op 27 juli werd het equivalent van slechts 3 à 4 vrachtwagens aan hulp boven Gaza gedropt. Dat terwijl er nog altijd duizenden truckladingen voedsel klaarstaan die Gaza niet in kunnen of niet kunnen worden gedistribueerd door o.a. gebrek aan veiligheidsgaranties. JOR en VAE dropten de afgelopen dagen een equivalent van ca. één truck per dag.
- Luchtlevering van noodhulp brengt daarnaast aanzienlijke fysieke risico's voor burgers met zich mee. De situatie in Gaza is zeer instabiel, met maatschappelijke ontwrichting door extreme honger alsook gewapende criminele groeperingen, en de "zelfdistributie" bij *airdrops* zou chaotische, gevaarlijke situaties kunnen opleveren (e.g. verdrukking, geweld, diefstal). Berichten over gewonden bij *drops* door zowel ISR als JOR/VAE de afgelopen dagen bevestigen deze risico's.
- Gegeven voornoemde nadelen adviseerde de SMO op 24 juli jl. negatief over een evt. bijdrage, maar verzocht DEF in kaart te brengen welke capaciteiten evt. beschikbaar zouden zijn. De Kamerbrief van 28 juli jl. benoemt in lijn hiermee het onderzoeken van hulpverlening via de lucht.
- Een overweging voor NL om bij te dragen aan de *airdrops* zou het ondersteunen van de voortrekkersrol van JOR in de hulpverlening aan Gaza.

Militaire opties

- Vanaf 2 augustus zal vanuit DEF een liaisonofficier naar JOR gaan om een beter beeld te krijgen bij de wijze van optreden en – in geval van inzet – afspraken te maken over *host nation support*.
- DEF heeft een eerste inventarisatie gedaan. Deze wijst uit dat NL vanaf 8 augustus een C-130 in zou kunnen zetten, met NL bemanning en NL functionarissen die de hulpgoederen gereed maken.
- Inschatting van het dreigingsniveau voor personeel is laag, indien mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Risico's na de luchtlevering van noodhulp zijn echter niet door NL te mitigeren. Luchtlevering van noodhulp heeft in het verleden geleid tot verdrukking, onrust en plaatselijk geweld. In de afgelopen weken zijn ca. 900 burgerslachtoffers gevallen bij de GHF-distributiepunten.

Financiën

- Voor het verstrekken van noodhulp door DEF is financiering op basis van het convenant noodhulp de reguliere weg. Eerdere *airdrops* zijn eveneens onder het convenant gefinancierd.
- Indien wordt overgegaan tot grootschalige inzet (C-130 met bemanning) onder het convenant, is vanuit OH-middelen maximaal EUR 1 mln. beschikbaar. Het gaat daarbij om humanitaire middelen voor acute noodhulp wereldwijd, met beperkte resterende reserves. De Kamerbrief eerder deze week maakte reeds additionele bijdragen vanuit dit budget bekend.
- Het Budget Internationale Veiligheid (BIV) biedt mogelijk uitkomst voor deze vorm van inzet, maar dat zou een politiek besluit vergen voor uitzondering op de criteria. Noodhulp valt immers niet binnen de criteria van het BIV, ongeacht de beschikbare humanitaire financiële ruimte.
- Voorwaarde voor het inschakelen van het convenant noodhulp is voorts actieve communicatie dat dit door OH-middelen mogelijk wordt gemaakt. Dit betreft een reguliere bepaling in de opdrachtbrief onder het convenant.

Art. 100

- Het uitvoeren van *airdrops* betreft inzet in het kader van het art. 100 GW en valt onder het Toetsingskader (2014), omdat het gaat om inzet van de krijgsmacht voor humanitaire hulpverlening in een gewapend conflict.
- Middels de Kamerbrief over ISR/Gaza (28 juli jl.) is de Kamer geïnformeerd over de mogelijkheid tot NL *airdrops*: '*Daarom bekijkt het kabinet de mogelijkheden om een Nederlandse bijdrage te leveren aan bevoorrading via land en/of lucht, zoals in het verleden op diverse manieren met Jordanië, andere Arabische partners en bondgenoten is gedaan.*' Een separate kennisgevingsbrief is daarmee niet nodig.
- Bovendien vormt de artikel 100-brief van 6 maart 2024 de juridisch geldende basis voor deze soortgelijke activiteit.
- Art. 100 inzet vergt een kabinetsbesluit. Gezien er geen MR is voorzien, moeten u en MinDEF voor een dergelijk besluit gemandateerd worden. Hierin is voorzien middels het contact met kabinetsleden (op afstand) op 31 juli.